

DADES GENERALS

Curs acadèmic

Tipus de curs	Màster de Formació Permanent
Nombre de crèdits	60,00 Crèdits ECTS
Matrícula	1.500 euros (import preu públic)
Requisits d'accés	Llicenciats/Graduats en Medicina, Odontologia, Infermeria, Fisioteràpia, Biomedicina, Biologia, Antropologia, Enginyeria biomèdica, Dret i Criminologia, amb activitat pericial davant els Jutjats i tribunals, o que pretenguen iniciar-se en ella.
Modalitat	On-line
Lloc d'impartició	Online
Horari	En línia

Direcció

Organitzador	Departament de Medicina Preventiva i Salut Pública, Ciències de l'Alimentació, Toxicologia i Medicina Legal
Direcció	Ana María Castelló Ponce Profesora Contratado Doctor. Departament de Medicina Preventiva i Salut Pública, Ciències de l'Alimentació, Toxicologia i Medicina Legal. Universitat de València. Fernando Verdú Pascual Catedrático de Medicina Legal (J). Valencia. España. Hugo Daniel Rodríguez Almada Profesor Titular de Medicina Legal. Departamento de Medicina legal y Ciencias Forenses. Facultad de Medicina. Universidad de la República (Uruguay)

Terminis

Preinscripció al curs	Fins a 27/10/2023
Data inici	Octubre 2023
Data fi	Juliol 2024

Més informació

Telèfon	961 603 000
E-mail	informacio@adeituv.es

PROGRAMA

Generalitats

1. La prova pericial metgessa en els diferents camps del Dret
2. Els sistemes Medique Forenses a Amèrica i Europa
3. Investigació i mètode pericial
4. Ètica i prova pericial
5. Responsabilitat Professional del Perit Mèdic.

Tanatología forense

1. Tanatología forense: Concepte i contingut. Conceptes de mort. Graus de mort
2. Les diferents maneres de morir: conceptes i transcendència jurídica.
3. Curs i velocitat de la mort. Indicadors d'agonia. Prelació en la mort de dues o més persones.
4. Diagnòstic de la mort.
5. La mort demostrada. Mort encefàlica i en parada cardiorespiratòria.
6. Fenòmens cadavèrics. Concepte i classificació
7. Refredament. Període d'adaptació tèrmica
8. Deshidratació. Depòsits sanguinis cutanis i visceral.
9. Rigidesa. El fenomen de la contracció instantània.
10. Autòlisis i descomposició. Cronologia de la descomposició.
11. Preservació i transformació cadavèrica. Transformació grassa.
12. Transformació seca.
13. Altres fenòmens cadavèrics transformadors.
14. Duració de la mort: Concepte i importància. Rutines i mitjans per a datar la mort.
15. Autòpsia judicial penal i autòpsia judicial civil.

16. Temps de l'autòpsia. Exploració cadavèrica externa i interna.
17. Tècniques auxiliars per al necrodiagnòstic mèdic forense.
18. Lesions vitals, perimortals i postvitals. Origen. Rutines i mitjans de diagnòstic
19. Trobada del cadàver: Alçament i inspecció del lloc.

Patologia forense

---

1. Mecanismes de mort en les lesions. Classificació. Destrucció de centres vitals. Hemorràgies.
2. Diagnòstic de la mort per xoc traumàtic i per embòlies.
3. Síndrome de disfunció multiorgànica
4. Mecanismes de mort d'origen natural. Concepte i classificació.
5. Mort natural d'origen cardiovascular i respiratori
6. Mort natural d'origen neurològic
7. Mort natural d'origen digestiu.
8. Mort natural d'origen metabòlic
9. Mort sobtada en la infància.
10. Mort sobtada de l'adult.
11. Estudi de les contusions. Signes de lluita i signes de defensa.
12. Ferides per arma blanca. Qüestions d'interès per als tribunals.
13. Armes de foc. Ferides per armes de foc. Qüestions d'interès per als tribunals.
14. Lesions per electricitat. Qüestions d'interès per als tribunals
15. Lesions per calor. Cremades. Qüestions d'interès per als tribunals
16. Lesions en incendis. Qüestions d'interès per als tribunals . Carbonització cadavèrica.
17. Lesions per explosions. Qüestions d'interès per als tribunals.
18. Grans catàstrofes. Qüestions d'interès per als tribunals
19. Maltractaments en l'àmbit familiar. Concepte. Maltractaments a menors. Abús sexual en menors Qüestions d'interès per als tribunals
20. Maltractaments entorn de la relació de parella. Qüestions d'interès per als tribunals
21. Maltractaments als ancians. Qüestions d'interès per als tribunals
22. Lesions per accidents durant el trànsit de vehicles.
23. Asfíxies mecàniques. Concepte. Classificació. Mecanismes de mort. Lesions comunes en les morts per asfíxies.
24. Ahorcadura. Qüestions d'interès per als tribunals
25. Estrangulació. Qüestions d'interès per als tribunals
26. Sufocació. Qüestions d'interès per als tribunals.
27. Submersió. Qüestions d'interès per als tribunals
28. Mort violenta en la infància.
29. Patologia natural i violenta en relació amb el treball. Conceptes de malaltia comuna, professional i del treball. L'accident comú i del treball.
30. Causes i complements causals en la producció de lesions. L'estat previ patològic. Malalties naturals d'origen traumàtic. Establiment de la causalitat.
31. Contingut de l'informe mèdic per a l'auxili dels tribunals. Conceptes mèdics d'interès per a la qualificació dels fets.

Sexologia forense

---

1. Delictes contra la llibertat i indemnitat sexuals.
2. Embaràs. Qüestions d'interès per als tribunals. Avortament. Qüestions d'interès per als tribunals..
3. Diagnòstic del naixement fisiològic. Establiment de la duració de la vida.
4. Diagnòstic del sexe. Estats intersexuals. Transsexualisme.
5. Disfuncions coitals. Qüestions d'interès per als tribunals
- 6.- SISTEMA

Toxicologia forense

---

1. Introducció a la toxicologia. Principis i conceptes. Etiologia i mecanisme d'acció dels tòxics.
2. Intoxicacions per gasos i vapors.
3. Intoxicacions per càustics, metalls i metal·loides.
4. Intoxicacions per alcohol i dissolvents.
5. Intoxicacions per plaguicides.
6. Intoxicacions per medicaments, aliments, fongs i verins animals.

Psiquiatria forense

---

1. Psiquiatria forense: Concepte, objectius i aplicació en els camps del dret.
2. Imputabilitat: Concepte. Qüestions d'interès per als tribunals.
3. Capacitat d'obrar: Concepte Qüestions d'interès per als tribunals.
4. Aspectes mèdic-forenses dels Trastorns del desenvolupament.
5. Aspectes mèdic-forenses dels deliriums, demències, trastorns amnèsics i altres trastorns cognitius.
6. Aspectes mèdic-forenses dels trastorns relacionats amb alcohol.
7. Aspectes mèdic-forenses dels trastorns relacionats amb opiàcics i cocaïna.
8. Aspectes mèdic-forenses dels trastorns relacionats amb cànnabis i altres drogues
9. Aspectes mèdic-forenses dels trastorns psicòtics (1). Esquizofrènia.
10. Aspectes mèdic-forenses dels trastorns psicòtics (2). Trastorn delirant.
11. Aspectes mèdic-forenses dels trastorns de l'estat d'ànim.
12. Aspectes mèdic-forenses dels trastorns d'ansietat. Trastorn per estrès posttraumàtic.
13. Aspectes mèdic-forenses trastorns somatomorfos, facticis i dissociatius.
14. Aspectes mèdic-forenses dels trastorns de la inclinació sexual. Parafilias.
15. Aspectes mèdic-forenses dels trastorns del control dels impulsos.

16. Aspectes mèdic-forenses dels trastorns de la personalitat. (I): Concepte i classificació. Tipus clínics, evolució, pronòstic i tractament.

17. Aspectes mèdic-forenses dels trastorns de la personalitat (2): Trastorn antisocial. Trastorne límit de la personalitat

Avaluació del mal

---

1. Valoració mèdica del mal a la persona. Fonaments jurídics. La reparació jurídica dels danys personals. La reparació del mal corporal a Europa.
2. Valoració mèdica del mal a la persona. Fonaments mèdics. Deficiència, discapacitat i minusvalidesa. La mesura de la salut i de les aptituds funcionals. La doctrina metge-legal en la valoració dels danys personals.
3. Valoració mèdica dels danys personals en l'àmbit penal. Les lesions i la seua qualificació jurídica, El dictamen pericial metge en les lesions.
4. Valoració mèdica dels danys personals en l'àmbit civil. La Responsabilitat civil.
5. Perjudicis econòmics o patrimonials. Perjudicis extrapatrimonials. Maneres de reparar les conseqüències dels nostres actes i omissions Necessitat de la valoració del mal causat.
6. Valoració mèdica dels danys personals en l'àmbit civil (II).Valoració econòmica del mal a la persona. Els barems. El valor econòmic de l'ésser humà Concepte de barem. La història dels barems Classificació dels barems.
7. Valoració mèdica dels danys personals en l'àmbit laboral. La valoració de les lesions per accident de treball. La valoració de la incapacitat laboral. Valoració mèdica de les minusvalideses derivades de danys personals. Concepte de minusvalidesa o hàndicap. Sistemes de valoració.
8. La missió pericial metgessa en valoració de danys personals. Origen. Encàrrec. Objectius. Procediment. Aspectes ètics i deontològics. Responsabilitat del metge.
9. Metodologia en valoració de danys personals. Estat anterior. Causalitat. Interferències: els trastorns psíquics posttraumàtics Simulació i neurosi de renda Projeccions del mal corporal: els perjudicis.
10. L'informe mèdic de valoració del mal. Generalitats de l'informe mèdic legal. Particularitats de l'informe de valoració de danys personals: àmbit, aplicació, destinataris, Aspectes de fons i aspectes formals.

Antropologia forense

---

1. Antropologia Forense. El mètode investigador en antropologia forense . L'el lloc de la troballa. Tractament de les restes previ al seu estudi.
2. L'anàlisi antropològica: principals protocols, sistemàtica del procediment morfomètric, instrumental d'ús, requeriments mètrics mínims. Identificació de l'espècie i origen poblacional.
3. Determinació de l'edat, sexe i talla.
4. Identificació odontològica
5. Tafonomia: la relació entre les restes cadavèriques i l'entorn. Estimació de la data de les restes.

Criminalística

---

1. La identificació en criminalística: Indicis biològics i no biològics en el lloc dels fets.
2. empremtes dactilars.
3. Altres petjades 4. Pèls i cabells.
5. Taques biològiques
6. Aplicacions de l'ADN

Treball fi de Màster

Treball fi de Màster

PROFESSORAT

Aurora Adam Morell

Profesor Asociado de Universidad. Departament de Medicina Preventiva i Salut Pública, Ciències de l'Alimentació, Toxicologia i Medicina Legal. Universitat de València.

Rafael Bañón González

Médico forense. Instituto de Medicina legal de Murcia. Profesor Asociado de Medicina Legal. Universidad. Universidad de Murcia

María Benito Sánchez

Profesora Ayudante Doctora. Departamento de Medicina Legal, Psiquiatría y Patología. Universidad Complutense de Madrid

Antonio Francisco Javier Cardona Llorens

Profesor/a Titular de Universidad. Universidad Miguel Hernández de Elche

Miguel Ángel Carnicero Giménez de Azcárate

Médico forense. San Sebastián, España.

Ana María Castelló Ponce

Profesora Contratado Doctor. Departament de Medicina Preventiva i Salut Pública, Ciències de l'Alimentació, Toxicologia i Medicina Legal. Universitat de València.

María Teresa Criado del Río

Profesora Titular de Universidad. Universidad de Zaragoza

Mario Adrián Echenique Febrero

Médico Especialista en Anatomía Patológica UDELAR. Instituto Técnico Forense. Montevideo. Uruguay

---

Francisco Etxeberría Gabilondo

Profesor/a Titular de Universidad. Universidad del País Vasco / Euskal Herriko Unibertsitatea

---

Daisy Francisca Ferrer Marrero

Profesor/a Ayudante de Universidad. Universidad Médica de La Habana

---

Roberto Oscar Foyo Peñaranda

Profesor Adjunto de la Cátedra de Medicina Legal de la UBA y subsecretario de la Oficina de Violencia Doméstica

---

Francisco Gregorio Francés Bozal

Profesor Titular. Departament de Medicina Preventiva i Salut Pública, Ciències de l'Alimentació, Toxicologia i Medicina Legal. Universitat de València.

Leonardo Andrés González Wilhelm

Médico especialista en Medicina Legal Doctor en Medicina (U. Johann Wolfgang Goethe, Frankfurt, Alemania) Magíster en Epidemiología Clínica (U. de La Frontera, Temuco, Chile)

Jorge Adrián Herstein

Médico forense de la Corte Suprema de Justicia de Argentina

Claudio Andrés Herrera Mardones

Médico Forense, Servicio Médico Legal, Temuco, Chile

Elena Labajo González

Profesora Contratada Doctora. Departamento de Medicina Legal, Psiquiatría y Patología. Universidad Complutense de Madrid

---

Miguel Lorente Acosta

Profesor/a Titular de Universidad. Universidad de Granada

Dolores Marhuenda Amorós

Profesora Titular de Universidad. Universidad Miguel Hernández de Elche

---

María de las Mercedes Martínez León

Profesora Contratado Doctor. Universidad de Valladolid

Domingo Manuel Mederos Catalano

Profesor Agregado de la Cátedra de Medicina Legal de la Universidad de la República. Uruguay

---

Eduardo Murcia Sáiz

Médico Forense. Tribunal Superior de Justicia de Aragón

María Esperanza Navarro Escayola

Jefe de Sección de Toxicología. Instituto de Medicina Legal de Alicante

---

María del Carmen Negre Muñoz

Médico Forense. Instituto de Medicina Legal de Castellón

Santiago Rincón Velázquez

Profesor Asociado de Universidad. Departament de Medicina Preventiva i Salut Pública, Ciències de l'Alimentació, Toxicologia i Medicina Legal. Universitat de València. Médico forense. Instituto de Medicina legal de Valencia.

Nubia Agustina Riquelme Zornow

medico legista-tanatologo. Servicio Médico Legal

Hugo Daniel Rodríguez Almada

Profesor Titular de Medicina Legal. Departamento de Medicina legal y Ciencias Forenses. Facultad de Medicina. Universidad de la República (Uruguay)

Leonardo Santos Saccomanno

Médico Forense en San Carlos de Bariloche. Poder Judicial de Rio Negro. República Argentina.

Fernando Verdú Pascual

Catedrático de Medicina Legal (J). Valencia. España.

OBJECTIUS

Les sortides professionals que té el curs són:

Exercici de la perícia privada davant els Tribunals de Justícia.
Assessoria a despatxos d'advocats en assumptes relacionats amb la Medicina Forense.
Exercici de la perícia privada davant els òrgans de mediació.
Labor docent i investigadora en Medicina Forense.
Preparació per a accés a funció pública relacionada amb la Medicina Forense.

Mitjançant el Màster de Formació Permanent en Medicina Forense es busca que, aquells professionals que treballen o estiguen interessats a fer-ho en aquest àmbit, compten amb una formació completa que abaste la part científica amb l'aplicació pràctica. A més, permet integrar a diferents professionals interessats, des d'aquells que treballen en tribunals de justícia, assessoria a companyies d'assegurances privades en valoració del mal corporal, assessoria a despatxos d'advocats en assumptes mèdic forenses, exercici de la perícia privada davant els òrgans de mediació, així com mèdics forenses i altres professionals.

El Màster de Formació Permanent en Medicina Forense abordarà des de les qüestions generals, passant per la tanatologia i la patologia forenses, així com sexologia, toxicologia i psiquiatria forenses. Altres temes a cobrir són l'avaluació del mal, l'antropologia forense i criminalística, a més de la realització d'un treball final de curs.

Avantatges de cursar el Màster de Formació Permanent en Medicina Forense:

1. És compatible amb la vida laboral gràcies a la seua modalitat online, que fa possible la flexibilitat d'horaris.
2. Permet que professors i alumnes de diferents latituds enriqueixen encara més aquesta especialitat, gràcies a compartir experiències, donant un valor afegit als participants de l'aula virtual.
3. Ofereix materials i recursos adequats a l'aula virtual, des de materials multimèdia, vídeos, arxius Powerpoint i PDF, àudios, diapositives, bibliografia, enllaços, etc., així com fòrums de debat, participació, col·laboració, treball en equip i de resolució de dubtes, a més d'un sistema de videoconferència i tutoria personal.

METODOLOGÍA

La metodologia en línia permet traslladar l'experiència formativa a l'AULA VIRTUAL de la UV, on l'alumnat i el professorat podran adquirir i intercanviar coneixements independentment del moment i del lloc on es troben. L'Aula Virtual es constitueix com un entorn de trobada, intercanvi i aprenentatge dinàmic.

Els participants disposen d'una clau personalitzada que permet l'accés al curs des de qualsevol ordinador connectat a Internet i des de qualsevol navegador Web i sistema operatiu.

MATERIALS I RECURSOS ADEQUATS

L'alumnat té a la seua disposició a l'Aula Virtual tot el material didàctic que compon el programa del curs.

A més comptarà, en el seu cas, amb un conjunt de recursos addicionals que permetran al professorat complementar la seua docència: Materials multimèdia, vídeos a través d'un servei de vídeo streaming, arxius Powerpoint, arxius PDF, àudios, diapositives, galeries d'imatges, enllaços d'interès, bibliografia, etc. que seran eines de suport per a aprofundir en els coneixements del curs.

COMUNICACIÓ CONSTANT

Durant el desenvolupament de l'activitat formativa, els participants disposaran de diverses eines de comunicació, com els fòrums, els xats i la missatgeria interna.

Els FÒRUMS de debat són espais compartits per tots els participants (alumnat i professorat) que permeten l'intercanvi d'idees, així com resoldre dubtes, proposar debats i respondre qüestions.

També permeten intercanviar arxius per a realitzar activitats determinades en grup.

"Els fòrums fomenten la participació, la col·laboració i el treball en equip. Estan sempre disponibles, l'alumne decideix quan realitza la seua aportació, triant el moment que millor s'adapta al seu horari.

S'ofereix també la possibilitat de comunicar-se en temps real a través d'un XAT. Aquest mecanisme és útil quan diversos participants desitgen debatre sobre un tema en concret d'una manera simultània i sincrònica.

L'Aula Virtual disposa d'un sistema de VIDEOCONFERÈNCIA que permetrà aprofundir en diferents continguts, discutir casos pràctics, i assistir a presentacions en les quals els alumnes poden realitzar preguntes i compartir experiències.

Un eix fonamental en la formació en línia és el seguiment personal dut a terme pels tutors del curs, ajudant a aprofundir i aferrar els conceptes clau i resolent els dubtes i consultes particulars a través d'un sistema de TUTORIA personal.